

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Praca z tekstem nieliterackim: „Kakao” - na podstawie: Jan Rurański „Dlaczego zebra jest w paski, czyli odpowiedzi na głupie pytania”

O ziarnach kakaowych wspominał już Krzysztof Kolumb, ale nie wzbudziły w nim ani w jego załodze większego zainteresowania. Dopiero Hernán Cortés¹ miał szczęście spróbować u Azteków² wspaniałego aromatycznego napoju, zwanego xocoatl. Był on tak cenny, że podobno władca Azteków Montezuma pił go tylko w złotych kubkach, które po jednorazowym użyciu wyrzucano. Nic więc dziwnego, że ziarna kakaowe służyły w starożytnym Meksyku jako pieniądze.

Hiszpanie dodali do gorzkiego xocoatl cukru i zaczęli podawać napój na gorąco. Pijalnie czekolady zaczęły wkrótce powstawać w całej Europie. Natomiast pierwsza tabliczka czekolady pojawiła się niedługo po tym, jak holenderski chemik odkrył sposób wyłaczania z ziarna masła kakaowego i wyrobu kakao w proszku.

Zanim białe ziarno kakaowca stanie się brązową czekoladą, musi przejść wiele zabiegów. Niezbyt wysokie drzewa kakaowe mają bardzo charakterystyczne, wyrastające wprost z pnia lub gałęzi, wydłużone owoce przypominające kształtem duże ogórki. Mają one od 20 do 30 cm długości i dojrzewając, przybierają kolor czerwony. Każdy owoc zawiera od 20 do 50 białych ziaren. Wyłuskuje się je i poddaje fermentacji w tropikalnym upale. Nabierają wówczas koloru i smaku. Wysuszone brunatne ziarna trafiają do fabryk czekolady.

Kto produkuje najlepszą czekoladę na świecie? Zdania na ten temat są podzielone. W Europie za najlepszą uchodzi czekolada szwajcarska wytwarzana z mieszanki wielu gatunków ziarna kakaowego. Być może najlepsza jest czekolada z małej fabryczki w Londynie, która reklamuje się bez fałszywej skromności hasłem: „Prawdopodobnie najlepsza czekolada na świecie”.

Czekoladę próbowano stosować jako lekarstwo, niektórzy ludzie uważają, że może ona obniżyć gorączkę. Inni zaś twierdzą, że jest dla zdrowia szkodliwa, na przykład powoduje próchnicę zębów, prowadzi do otyłości czy zaburza trawienie. Radykalne zdanie ma na ten temat pewien angielski lekarz: „czekolada jest zbyt dobra, by mogła być lekarstwem”.

Na podstawie: Jan Rurański, „Dlaczego zebra jest w paski, czyli odpowiedzi na głupie pytania”, Warszawa 1988.

1 Hernán Cortés – hiszpański szlachcic, który w XVI w. uczestniczył w wyprawach do Ameryki.

2 Aztekowie – indiański lud ze środkowego Meksyku, podbity w XVI w. przez Hiszpanów.

Zadanie 1

Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- A. Ziarna kakaowca były używane przed wiekami jako środek płatniczy.
- B. Najpierw pojawiła się tabliczka czekolady, a potem napój czekoladowy.

Zadanie 2

Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- A. Niedojrzałe ziarna kakaowca mają kolor biały.
- B. Ziarna kakaowca fermentują w bardzo wysokiej temperaturze.

Zadanie 3

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie - 1. albo 2.

Tekst ma przede wszystkim charakter

- A. reklamowy
 - B. informacyjny
1. przekonuje czytelników do kupowania wyrobów czekoladowych.
 2. przedstawia czytelnikom fakty dotyczące kakao.

Zadanie 4

Spośród podanych pytań wskaż to, na które nie można znaleźć odpowiedzi w przytoczonym fragmencie utworu.

- A. U kogo Herman Cortes spróbował xocoatl?
- B. Dlaczego czekolada może być szkodliwa dla zdrowia?
- C. W jakim kraju powstała pierwsza pijalnia czekolady?

Zadanie 5

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zdaniem autora tekstu producenci czekolady z fabryczki w Londynie reklamują się bez fałszywej skromności, czyli

- A. potrzebują ciągłej akceptacji.
- B. przeceniają swoje możliwości.
- C. są przekonani o dobrej jakości swoich wyrobów.

Zadanie 6

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Stwierdzenie „czekolada jest zbyt dobra, by mogła być lekarstwem” świadczy o tym, że lekarstwa

- A. przypominają gorzką czekoladę.
- B. powinny mieć smak czekolady.
- C. bywają niesmaczne.

Zadanie 7

W trzecim akapicie tekstu, w zdaniu ‘Mają one od 20 do 30 cm długości i dojrzewając, przybierają kolor czerwony’, użyto zaimka, aby nie powtarzać wyrazu

- A. drzewa.
- B. ogórki.
- C. owoce.

Zadanie 8

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź spośród podanych.

Wyraz ‘pijalnia’ został utworzony od wyrazu A/B, za pomocą formantu C/D.

- A. opić
- B. pić
- C. -alnia.
- D. – nia.

Zadanie 9

Dokończ zdanie. Wybierz poprawną odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie ‘O ziarnach kakaowych wspominał już Krzysztof Kolumb, ale nie wzbudziły w nim ani w jego załodze większego zainteresowania’ to zdanie

- A. pojedyncze rozwinięte.
- B. współrzędnie złożone.
- C. podrzędnie złożone.

Zadanie 10

Dokończ zdanie. Wybierz poprawną odpowiedź spośród podanych.

Wyraz ‘najlepszy’ to A/B w stopniu C/D.

- A. przysłówek
- B. przymiotnik
- C. najwyższym.
- D. wyższym.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ**Zadanie 1**

- A. P
- B. F

Zadanie 2

A. P

B. P

Zadanie 3

B 2

Zadanie 4

C

Zadanie 5

C

Zadanie 6

C

Zadanie 7

C

Zadanie 8

B C

Zadanie 9

B

Zadanie 10

B C